

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. III. Reliqui ex inclytâ s. Thomæ Scholâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

Reliqui ex inclytâ S. Thom. scholâ

SUMMARIUM.

M. Godoy solâ utitur probabilitate, n. 96.

Idem præstat M. Tapia, n. 97.

M. Fumus, n. 98.

M. Alvarez, n. 99.

M. Gonet. a n. 100. ad 105.

Idem plurima resolvit per probabilitatem, & probabilioritatem, & solutiones probabiles, ibid.

Probabilem cognitionem vocat certitudinem, n. 103.

An dubium speculativum non impedire, ne operemur, sed tantum practicum, ibid.

An, quod homo per probabilem conjecturam fiat practice certus de non peccato, ibid.

Docet expresse, tum quod solum iudicium de probabilitate sit satis, tum quod etsi sumus incerti speculative de honestate objecti, fieri possumus practice certi de honestate actus, ibid.

Dat simultaneam probabilitatem utrique contradictorie, n. 104.

Plurima modo improbables erant Antiquis probabiles, n. 105.

N. 96. **D**ecimus octavus est Illust. Godoy Thomistarum Modernorum facile Princeps, qui cum æquè doctus, ac prudens fuerit, ipsissimè solâ probabilitate objectivâ contentus est. Ne verò actum agam, lege quæ dedi d. 13. scilicet. 6. a n. 399. ubi plura refero ex eodem; necnon celebre ejus dictum contra negantes probabilitatem opinionibus oppositus.

N. 97. **D**ecimus nonus est Illust. Tapia, sanctitatis, & doctrine nomine Hispanis notus, qui utroque suo *Tomo Catenæ Moralis* plurima per solam certam probabilitatē resolvit. Inter alia autem lib. 1. qu. 8. art. 10. exponens, quid sit conscientia dubia, hæc habet: Hæc non reperitur in eo saltem, qui certò judicat opinionem esse probabilem, & tutam, ac proinde nullum esse peccatum; nam si certum iudicium est, reverà dubium non est. Ecce disertè ait non peccare, qui sequitur iudicium certum de probabilitate; loquitur autem de probabilitate objectivâ, ut patet ex terminis, nam ait, quod certò judicans opinionem esse probabilem non peccet: non autem dicit, quod judicans subjectivè probabiliter opinionem esse veram non peccet. Vide quæ dedi ex eodem disp. 13. n. 402.

N. 98. **V**igessimus est M. Fumus in *Armilla verb. Hora*, quærens, an Religiosi professi, Sacris tamen non iniati, teneantur ad Horas Ca-

nonicas, ait: Contrarium tenent alii communiter; (nempe quod teneantur) meliorem videtur opinio Caietani, (nempe negans.) Ecce non assentitur directè opinioni Caietani, sed reflexè judicans eam meliorem, seu probabiliorē.

Vigessimus primus est Illust. Alvarez disp. N. 191. qui ait, probabilius esse, quod veniale uniri possit cum solo originali, adeoque oppositam Divi Thom. sententiam ait esse Mathematicè, testante Maitre in 2. disp. 4. num. 60.

Tandem M. Gonetus, qui est Probabiliorista, sed sui ipsius oblitus, modum, quem reprobat, passim approbat. Nam tom. 5. disp. 2. de *Exist. Sacrament.* postquam attulit verbum D. Thomæ 3. p. qu. 70. art. 4. ad 2. a me suprâ allatum, in quo S. Thom. dixerat probabile esse &c. ait M. Gonet. n. 61. Verum simile etiam est in statu legis naturæ fuisse necessarium aliquod Sacramentum: & n. 93. ait: Fateor D. Thomam in oppositam opinionem inclinasse ut probabilem: & ibid. disp. 3. de *Gratiâ Sacram.* relatâ aliquâ solutione ait: num. 77. Hæc solutio, & doctrina, haud dubiè valde probabilis est: & n. 80. ait: Hæc solutio probabilitate non caret: & n. 122. ait: Licet probabile sit &c. & n. 133. relato duplici modo dicendi Thomistarum ait: Hic dicendi modus videtur probabilior: & n. 137. citatâ duplici sententiâ ait: Videtur probabilior, & communior: & disp. 6. n. 103. ait: Probabile est Sacerdotem celebrantem in peccato mortali tria mortalia committere, conficiendo, recipiendo, & sibi ministrando; quia probabilius est, quod ministrare Eucharistiam in mortali sit mortale: & n. 110. ait: Probabilius est mortaliter peccare Diaconos, & Subdiaconos solemner suâ officia exercentes in peccato mortali: & n. 117. postquam affirmavit licitum esse petere, & accipere Sacramenta à malo Ministro, quatenus ea petens non cooperatur ejus peccato; sicut nec qui mutuum accipit ab usurario jam parato dare mutuo ad usurum, ait num. 118. quod sit verior, aut saltem probabilior opinio, quod malus Minister teneatur ante ad contritionem, non autem satis attritionem, nec necessariam confessionem, exceptâ Eucharistiæ sumptione.

Similiter tom. 5. tr. 3. d. 1. n. 117. ait valde N. probabile esse quod rebaptizati, & rebaptizantes sub conditione non incurrant irregularitatem: & n. 131. ait sententiam tunc, quod Martyrium justificet ex opere operato, esse probabiliorē: & disp. 4. de effectibus Baptismi n. 55. conclus. 3. ait: Probabile

babile etiam est Sacramentum Poenitentiae fide susceptum, recedente fictione, producere suum effectum: & *n. 57. concl. 4.* ait: Dico 4. Probabilius videtur Sacramentum Eucharistiae fide susceptum non producere suum effectum recedente fictione: & *disp. 7. n. 24.* se subscribere ut veriori, & probabiliori sententiae tuenti non licere Aethiopicis, seu Abassinis se circumcidere mortificationis gratia, vel ad gerendam corporalem cum Christo D. similitudinem: & *disp. 6. n. 19.* ait: Dico 2. Longe probabilius est Sacramentum Confirmationis fuisse institutum in nocte Coenae: & *n. 44.* relatam opinionem tuente, quod simplex Sacerdos possit ex commissione Papae consecrare Christina necessarium ad Sacramentum Confirmationis, ait: Sententia negans magis placet.

N. Rursus *tom. 5. tr. 4. d. 5.* de Euchar. Sacram. *n. 75.* ait: Cum probabile sit Christum D. e Caelo oculo corporis videre omnia, quae sunt, & aguntur in terra; asserere etiam debemus (intellige probabile esse) hanc visionem per concomitantiam eidem in hoc Sacramento existenti convenire, & ex Sacramento illa omnia videre: & *disp. 7. n. 15.* ait: Dico probabilius esse, & menti S. Thomae conformius, omnia verba, quae in consecratione Calicis proferuntur, esse de essentia formae: & *disp. 8. n. 18.* ait: Dico probabilius esse, quod corporum resurrectio solum moraliter cauetur ab Eucharistia: & *n. 32.* ait: Dico 1. Probabilius est hoc Sacramentum causare gratiam in instanti extrinsece terminativo manducationis: & *num. 37.* ait: Dico 2. Valde probabile est, quod si eo tempore, quo species Sacramentales remanent in stomacho, homo novus, ac ferventior charitatis actus eliciat, quibus magis, ac magis se disponat, recipiet maiorem gratiam ex opere operato: & subdit ex C. de Lugo *d. 12. n. 46.* quod licet olim haec opinio male audierit, hodie communiter recipitur: & *disp. 10. n. 18.* ait: Opinio negans licitum esse in ullo casu Subdiacono, vel Laico ministrare Eucharistiam, communior, & probabilior est: & *disp. 11. n. 91.* ait: Dico 4. Valde probabile est Sacrificium Missae remissionem peccatorum venialium aliquo modo immediate causare: & *tr. 5. disp. 4. n. 92. ad finem* ait: Probabilior videtur opinio, quod anima a corpore separata actum charitatis, aut contritionis, quo peccata venialia detestetur, eliciat in ingressu purgatorii: & *disp. 7. n. 1.* ait: Referuntur sententiae, & verior, seu probabilior eligitur. Nota ly seu, adeoque dum alibi eligit sententiam, ut verior, eligit ut probabiliorem: & *disp. 9. n.*

Tom. III.

47. *ad finem* ait, quod Sacerdos cum jurisdictione tantum probabiliter (non dicit probabiliori) valde absolvat, quia Ecclesia censetur supplere defectum jurisdictionis: & *disp. 10. n. 44.* loquens de sententia obligante facit circumstantias notabiliter aggravantes ait: Videtur probabilior: & *disp. 11. n. 25.* querens, an sigillo confessionis teneatur, qui aliquid dicit alteri ea conditione, ut fervet sub sigillo confessionis, ut saepe accidit, ait: Probabilius est in eo non esse aliam obligationem, quam secreti naturalis.

Et *tom. 4. tr. 8. d. 1.* de necessit. Gratiae *n. N.* 323. ait: Multo probabilior est sententia asserens nec omnia venialia ex genere, aut paritate materiae posse hominem iustum diu vitare cum gratia, & auxiliis ordinariis: & *n. 339.* postquam directe asseruit, quod aliqui Sancti speciale privilegium habuerint vitandi omnia venialia collectivè, in aliqua tamen tantum determinatè materia, (soli enim Deipara concessum vitare in omni) ait *n. 342.* Quod verò probabile sit aliquos Sanctos habuisse privilegium &c. Ecce in conclusione ponit iudicium directum; in probatione autem pure appellat ad reflexum: ergo etsi alibi saepe proferat iudicium directum, intelligi potest ut hic, nempe probabile esse, quod ita sit: & *disp. 5. art. 2.* querens, an homo habere possit certitudinem omnino infallibilem de suo statu gratiae, ait *n. 20.* non posse habere talem certitudinem moralem, similem ei, quae assestior, Roma est, seu quae omnem formidinem excludat, posse tamen, ait *n. 24.* habere probabilem, seu conjecturalem cognitionem, seu certitudinem. Ecce probabilem cognitionem vocat certitudinem: ergo dum alibi aliquid inter DD. incertum vocat certum, non est nisi probabile. Immo *n. 26.* ut occurrat argumento, quod si homo non habet certitudinem moralem de statu gratiae, non posset nisi temere sumere Eucharistiam, & alia Sacramenta vivorum, ait *n. 27.* duplex distingui à Theologis dubium, unum speculative, quo dubitamus de re in se; aliud practicum, quo de ejus praxi, seu an eam exequi possimus; dubium autem speculative non impedit, quo minus tuto operari possimus; practicum impedit. Et hinc licet Sacerdos speculative dubitet, an aliquis sit in statu gratiae, si tamen habet probabilem conjecturam de hoc, potest ei licite ministrare Sacramentum vivorum, quia per talem probabilem conjecturam fit practice certus de bonitate talis operis: & licet speculative dubitare possimus, an aliqua Hostia sit consecrata, quatenus dubitare possumus,

V ij

mus, an consecrans sit Sacerdos, &c. quia tamen probabiles de opposito habemus conjecturas, possumus, ac tenemur adorare Hostiam a Sacerdote expositam, quia per tales conjecturas sumus practice certi esse licitum. Hæc ferè ad verbum. Ecce in terminis nostra sententia, tum quod solum iudicium reflexum de probabilitate satis sit; tum quod etsi simus directè speculativè incerti de veritate, & honestate objecti, possumus tamen reflexè fieri certi de licentiâ actionis. Mirabile autem est, quod alibi, nempe *tom. 3. dissert. de Probabilitate*, totum hoc impugnet: & *tr. 9. disp. 1. de Justific. impij n. 165.* ait, probabilius esse, quod actus spei formalis non requiratur ad justificationem, satis virtualis: & *disp. 2. n. 36. ad finem*, relatâ duplici opinione, una tuente Henoch & Eliam hodie mereri, aliâ negante, ait: Quid horum probabilius sit, Lector judicabit: & *tr. 10. d. 4. n. 90.* ait: Videtur probabilior sententia docens Summum Pontificatum esse de jure Divino, & non tantum Ecclesiastico, annexum Episcopatu Romano.

N. Et *tom. 3. tr. 1. d. 4.* relatâ triplici sententia circa possibilitatem peccati cum visione, ait de sententiâ negante, quod sustinetur ut probabilior à Joan. à S. Thom. ab Ildeph. à Serra, & alijs Thomistis: & *disp. 5. n. 56.* ait: Respondet Sotus in *4. disp. 49. qu. 5.* probabile esse quod talis decor specialiter fulgebit in capite; loquitur de Aureolis Beatorum. Superiedo ab alijs ejusdem Authoris locis satis obviis *tom. 3. 2. & 1.* cum satis superque sint quæ ex eodem dedi. Hoc tantum rogo, quomodo sæpe unice ad solam probabilitatem, immò probabilitatē veritatis opinionis accurrat, dimisso omni iudicio directo, cum tamen in *dissert. de Probabilitate* hoc neget? Rursus quomodo sæpe alserit utramque opinionem esse certò probabilem, cum tamen simultaneam probabilitatem neget? Fateor me sæpe advertisse Probabilitatem sui oblitisci, & doctrinam, quam in *tract. de Probabilitate* impugnant, alibi apertis ulnis excipere.

N. Nollem autem, quod Benevolus Lector egrè ferret, quod aliquam opinionem retulerim, hodie improbabilem, Antiquioribus tamen probabilem. Nec enim est, quod de hoc queratur, tum quia in exemplis non requiritur veritas; nec enim hic disputatur, an hæc, aut illa opinio sit probabilis, sed hic unice discutitur, an modus resolvendi dubia per certam probabilitatem veritatis, suspensio omni iudicio directo de veritate, sit Modernorum Probabilistarum inventum, an inveteratus sapientioribus, & prudentio-

ribus antiquis Theologis resolvendi modum tum quia etsi aliqua relata opinio sit hodie improbabilis, vel quia damnata, vel quia opposita est hodie moraliter certa; attamen ætate, quâ citati DD. disputarunt, fuit valde incerta, & à pluribus asserta ut probabilis: ergo ex hoc, quod aliqua opinio ex relatis dicatur probabilis, cum tamen non sit, non inde sequitur vitium contra modum resolvendi dubium per solam probabilitatem, sed ad summum erit vitium in Authore dante probabilitatem opinioni non probabili.

SECTIO III.

Ex mente insigniorum Scotistarum.

§. I.

Selectiores aliqui ex Illust. Scoti Scholæ.

SUMMARIUM.

Alensis utitur solâ probabilitate, n. 106.
Angelus, n. 107.
Faber, n. 108.
Medina, n. 109.
Delgadillo solo iudicio reflexo de probabilitate resolvit, n. 110.
Coradua idem præstat, n. 111.
Villalobos, n. 112.
Emman. Rodriguez, n. 113.
Cronsfers, n. 114.
Brancasius, n. 115.
Bordonus, n. 116.
Falsum quod ait Coronus, Aristotelem non distinxisse inter probabile, & probabilis, & solum probabilis esse probabile, ibid.

Inter Scotistas chorum ducat Alexander N. de Ales ab Illust. Cornejo Doctor Doctorum meritò in Chronica S. Francisci, di- fertissimo prorsus stylo exarata, appellatus; nec non Divi Thom. & Divi Bonav. Magister. Hic ergo 3. p. qu. 1. membr. 2. art. 1. defendit ut probabilem sententiam speculativam, quod in statu innocentie, eo brevi, quo innocentia vixit, tempore; in primis Parentibus fuerint à Deo instituta aliqua Sacramenta: ergo modus resolvendi dubia per solam probabilitatem est coetaneus Scholasticis.

Secundus est Angelus, cujus Summa ab N. ipsius nomine, & doctrinâ dicitur Angelica; hic igitur Author verb. *Luxuria n. 2.* ait: Non credo, quod mutet speciem, & sit circumstantia in confessione aperienda. Ecce utitur negatione iudicii directi; non enim ait, Credo, quod non mutet speciem, & credo, quod non sit circumstantia in confessione aperienda.